

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neratificate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
se primesc în Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMPLURI:
în Viena: la M. Dukas Nachr.,
Nuz. Augenstein & Emmerich Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nacat, Anton Oppelt.
în Sibiu: la A. V. Gold-
berger, Khrstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erszébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie parțială pe o coloană 10
bani pentru o publicație. Pu-
blicării mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seriă 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIX.

„GAZETA” (1888) în 10-copie de
ABONAMENTUL ANUAL: în Brașov
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
ABONAMENTUL pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dursul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 229.

Brașov, Luni-Marti 17 (30) Octomvrie.

1906.

Desvălirea statuei lui Alecsandri.

Eri s'a serbat între zidurile vechei capitale a Moldovei o rară serbare națională. A fost ziua mult iubitului și adoratului poet al Românilor, Vasile Alecsandri. S'a inaugurat statua lui, ce aștepta deja mai de mult a se arăta ochilor lumii, și care a fost ridicată în capitala patriei sale restrinse moldovenești spre a lui vecinică amintire și a neamului glorie.

Desvălirea statuei neuitatului nostru bard dela Mircești s'a săvârșit eri în Iași cu-o însuflețire și cu-o strălucire ce rar s'a vădut și în acest vechi oraș, care a simțit și a trăit momente mari în istoria poporului român.

Iată amănuntele, ce le primim despre decursul serbarei:

Iași, 15 (28) Octomvrie a. c.

În mijlocul unei afluențe enorme de popor, ce se îndrepta spre piața Teatrului, elevii liceelor în sunetul fanfarelor au deschis cortegiul mândru al serbării. Toate au urmat după program. Fie-care și-a luat locul în jurul statuei.

Între oaspeții veniți din afară au făcut o deosebită impresiune sosirea a vreo 2—3 sute de bucovineni, cărtutari și țărani, cari au fost aclamați cu entusiasm. Au mai sosit și alții mulți veniți anume din toate părțile locuite de Români.

Din România au fost reprezentate numeroase județe prin delegați.

În sunetul clopotelor și al muzicii, care cânta imnul național, a căzut vălul de pe statuă, ear Metropolitul Moldovei asistat de numeroși membri ai înaltului cler a sfântit statua.

O profundă emoțiune a cuprins pe mic și mare, când corul metropolitan dirigeat de Dimitriu a intonat: „Cântecul gîntei latine”.

Indată după cântarea acestui imn al popoarelor latinătății, care a câștigat glorie bardului nostru și în mijlocul gîntilor latine, corul metropolitan a intonat, între uralele mulțimei, „Deșteaptăte Române”, care a fost cântat în urmă și de corurile școlare.

Actul comemorativ, care a fost subscris de cei prezenți, glăsuiesc astfel:

„Tot ce era suflare românească s'a grăbit să ajute cu obolul său la proslăvirea celui ce a reinviat verbul poporului în poezia cultă celui întâiu culegător al plămuirilor poetice populare, scrutătorului plin de bun simț în înjgheburile limbei literare, autorului doinelor și lăcrămioarelor și neasemuitelor pasteluri, regelui poeziei; celui ce a cântat deșteptarea României, Hora Unirei, Ostașii noștri, Gîntea latină, celui ce a organizat Teatrul românesc, scriitorului care prin neîntrecutele sale opere a întemeiat scena română; autorului lui Despot-Vodă și Fântâna Blanduziei; neasemuitului patriot care a redactat la 1848 „Doctrinile” partidei naționale, care a luptat pentru unire și a fost sfetnicul

„lui Vodă Cuza; bardului reinvierei vitejiei strămoșești, cântărețului Peleşului și dascălul în România al Carmen Sylvei”.

Între cununile cele numeroase depuse pe pedestalul statuei relev în primul loc coroana reginei Elisabeta (Carmen Sylva) trimisă și depusă prin d. Kalinderu.

Aceasta coroana poartă inscripțiunea:

»*Tout de même, nous irons bras dessus, bras dessous à la posterité.*

Vasile Alexandri.

„Trăi-vei în veci stea iubită în luminosa vecinicie”

Carmen Sylva Elisabeta.

Mai amintesc frumoasa cunună a primarului Iașilor; a școlaii fiilor de militari (cântărețului ostașilor noștri); a Teatrului Național (Părintelui dramaturgiei române); a Asociațiunii gener. a artiștilor („Lumina de sus cade și ear se întoarce sus”); a regimentului 7 Rahova (Urmașii celor nouă din Vâslui și cu sergentul de ce) și altele multe.

Cel dintăiu a ținut un magistral discurs, în numele comitetului pentru ridicarea statuei, profesorul univers. și istoric A. D. Xenopol descriind activitatea marelui poet, care s'a născut și a trăit într'un timp, când lucrarea lui trebuia să rodească.

După Xenopol a vorbit cu multă căldură primarul Iașilor d-l Gh. Lascar.

A urmat discursul ministrului de instrucțiune M. Vlădescu, care între aplausele publicului a arătat cât de mult Alexandri a contribuit la redșteptarea vieții strămoșești însuflețind tinerimea română.

Profesorul Nicolae Iorga a vorbit în numele universității din București terminând cu următoarele cuvinte, cari au fost acoperite de viue și îndelungate aplause: „Alexandri e un simbol ca și bisericile, cari străjesc în acest oraș înstrăinat. Alexandri a fost omul muncii, să ne unim deci cu toții în acest crez al muncii.”

În numele Academiei Române, a căreia membru a fost Alexandri dela 1867, a vorbit Ion Kalinderu dîcând între altele: Alexandri a lucrat la redșteptarea țării și la înființarea României nouă, nu numai cântând mîntuitoarea Unire. ci și ca bărbat de stat, ca diplomat, câștigând țării în străinătate simpatii neprețuite, ca aceea a lui Napoleon III. A contribuit la îndreptarea multor rele din viața noastră socială prin scrieri teatrale și în deosebi la desrobirea țiganilor, dând cel dintăiu exemplu.

Kalinderu mult și viu aplaudat, a vorbit apoi despre casa domnească și Alexandri, depunând coroana Reginei.

În numele universității din Iași ține un strălucit discurs poetul Naum. Plin de emoțiune recitează între altele ultima poezie a bardului dela Mircesci și esclamă: Și Dante, un titan al cugetării ar fi subscris cu amândouă mîinile această pagină de foc. Sfirșesce dîcând: Sărbătorim 40 de ani de domnie fericită a unui

rege înțelept, sărbătorim o regină a căreia inimă bate numai pentru bine, sărbătorim acum memoria unui mare poet. Viitorul e al nostru!”

Au mai ținut discursuri Nicu Gane în numele literaților; Nottara în numele teatrului național din București; Anestin în numele teatrului din Craiova; general Leon în numele veteranilor; Haralambie Lecca ca delegat al societății dramatice, poetul Codreanu și profesorul Gr. Buțoreanu.

Solemnitatea s'a terminat prin defilarea societăților, delegațiunilor și a școlaielor. Pe piața Unirei s'a încins o horă mare, la care a luat parte mic și mare, bogat și sărac. Însuflețirea ajunse la culme.

Incheierea tratatului comercial româno-sărb. Dumineca trecută a fost subscris tratatul comercial dintre România și Serbia. În chipul acesta exportul Serbiei prin România a fost înlesnit considerabil. Serbia s'a obligat în schimb să protejeze importul petrolului și al lemnului din România. Pentru încheierea tratatului au fost trimiși din partea României la Belgrad 5 delegați. Ei au fost primiți Sămbătă de regele Petru și guvernul a oferit în onoarea lor un banchet.

Raportor austriac în București. Ministrul austriac de comerț a numit, precum se anunță din Viena, un ampoioc ca raportor comercial și agricol pentru România și Bulgaria, cu reședința la București.

Noul cabinet francez și separațiunea bisericeii de stat. »Agenția Havaș« telegrafiază următoarele: »Se știe că în declarațiunea, pe care guvernul o va face la 5 Noiembrie, va afirma hotărîrea-i nestrămutată de a aplica legea separațiunii bisericilor de stat și va cere parlamentului să voteze nouă dispozițiuni în această privință, dacă aceasta va fi necesar. Guvernul se gîndește încă de a propune parlamentului, dacă circumstanțele vor necesita aceasta, să voteze ridicarea calității de francezi acelor preți, cari s'ar pune în rebeliune lățișă în contra legii. Totuși guvernul nu ar da curs acestei idei decât în cazul când actele de rebeliune ar prezenta un caracter de reală gravitate. »Agenția Havaș« crede a ști că un simplu refuz de a constitui asociațiuni privitoare la cult nu ar fi considerat ca un motiv suficient pentru a motiva o măsură de așa mare gravitate.

Autografele prea înalte.

Foaia oficială austriacă și cea ungară de la 26 Octomvrie publică autografele Maiesității Sale adresate cu ocaziunea schimbărilor de miniștri, cu totul în număr de 9, anume unul adresat conțelui Goluchowski, altul lui Wekerle, al III. IV și V baronului Aehrenthal, VI. VII lui Wekerle, VIII lui Pitreich și IX lui Schönaich. Relevăm, ca cele mai importante autografele adresate lui Goluchowski, Aehrenthal, Pitreich și Schönaich, adecă I. III. VIII și IX, cea de a II. este numai înștiințarea lui Wekerle despre demisiunea lui Goluchowski și numirea lui Aehrenthal, contrasemnată de Wekerle, a IV înștiințarea lui Aehrenthal

despre demisiunea lui Pitreich, contrasemnată de Aehrenthal, a V idem despre numirea lui Schönaich, a VII și VIII înștiințări despre demisia Pitreich și numirea Schönaich către Wekerle, contrasemnată tot de Wekerle.

I.

Iubite conte Goluchowski!

Cu adânci regreturi am primit cererea pentru desărcinarea D-voastră din postul de ministru al Casei Mele și al afacerilor externe, dar apreciând motivele cari V'au determinat la această hotărîre, Vă implinesc cu grație cererea.

Cu acest prilegiu îmi exprim multumirile mele cele mai călduroase și recunoștința Mea cea mai deplină pentru credincioasele și excelentele servicii, pe cari le-ați făcut Mie, Casei Mele și Monarhiei prin activitatea Dv. pururea devotată, utilă și bogată în rezultate, timp de aproape 12 ani în această calitate, precum și în timpul întreg al lungii cariere diplomatice a Dv. și ca semn al afecțiunii mele, ce nu se va stinge, Vă confer briliantele la crucea cea Mare a ordinului meu S. Stefan.

Viena, 24 Octomvrie 1906.

Francisc Iosif.

III.

Iubite baron Aehrenthal!

Vă numesc ministru al Casei Mele și al afacerilor externe și Vă însărcinez cu prezidiul în consiliul de miniștri comun.

Viena, 24 Octomvrie 1906.

ss) Francisc Iosif.

ss) Goluchowski.

VIII.

Iubite cavalier feldzeugmeisteru Enric Pitreich.

Când V'am pus în fruntea conducerii și diriguirii armatei mele, înțelepciunii Dv. încercate și distinsei capabilități creatoare a Dv. li s'a impus soluțiunea unor probleme de mare importanță atât în sfera militară, cât și în cadrul relațiunilor generale de drept public. D-voastre V'ati fixat limpede ținta la care voiăți să ajungeți atât în menținerea organizațiunii încercate a armatei Mele, cât și în dezvoltarea modernă devenită necesară în numeroase instituțiuni ale ei. Ați muncit cu devotament și abnegație, ați realizat multe lucruri utile, și totuși n'ati avut parte de satisfacție, ca să vedeți asigurarea materială a tuturor acelor trebuințe, a căror necesitate după convingerea Dv. se impunea.

Dv. credeți, că în simțul responsabilității personale a Dv. nu mai puteți urmă a munca consumătoare, care nu e însoțită de recunoștința sforțurilor și dorințelor Dv. juste, din care cauză vreți să predați altor mîni oficial Dv. Ori-cât de adânc aș fi copleșit de regreturi pentru aceasta, nu pot refuza împlinirea dorinței Dv. isvorită din concepția cea mai curată.

Vouă aprecia pururea cu simțul cel mai călduros de recunoștință serviciile Dv. îndeplinite față cu Persoana Mea, armata Mea și Monarhia în calitate de ministru de războiu, și în semn al acestei recunoștințe Vă confer crucea cea mare a ordinului meu S. Stefan.

Viena, 24 Octomvrie 1906.

ss) Francisc Iosif.

ss) Aehrenthal.

IX.

Iubite feldzeugmaistru Schönaich!

Vă numesc ministru de războiu comun al Meu și Vă confer crucea cea mare a ordinului Meu Leopold cu iertarea taxei.

Viena, 24 Octomvrie 1906.

ss) Francisc Iosif.

ss) Aehrenthal.

Din dieta ungară.

Am amintit deja de amendamentele prezentate în ședința de la 25 Octomvrie de către deputații români Dr. St. C. Pop și Dr. Iuliu Maniu la desbaterea specială a proiectului pentru promovarea industriei. Cu gândul de a reveni, pe cât ne va permite spațiul la discursul rostit cu această ocaziune de d-l Dr. St. C. Pop, vom extrage azi după notele stenografice din discursul d-lui Maniu, des întrerupt de exclamațiile șoviniste și dând prilegiu secretarului de stat jupânului Sztérynyi (Stern) să ție o lecție de drept public, care a culminat în teo-

ria, că în Ungaria nu există naționalitate.

Iuliu Maniu prezintă la ș-ul 4 amendamentul prin care se cere acordarea discreționară a subvențiilor conform opinării senatului industrial central. Acest senat, zice mai departe amendamentul, să fie înființat prin lege specială și compus din 36 membri, jumătate numiți de Majestatea Sa, jumătate aleși din toate partidele camerei de deputați.

Deja la dezbateră generală, zice oratorul, am accentuat că acest proiect trebuie pertractat exclusiv din punct de vedere economic și m'am mirat că d. secretar de stat a fost acela, care a abandonat terenul obiectivității, amestecând în chestiunea exclusiv economică *considerațiuni politice*, mai ales când a susținut că noi, cari suntem membri ai acestui partid (*Voci: Care partid?*), de aceea nu primim proiectul, fiindcă nu dorim prosperitatea economică a acestei țări. Să-mi dați voie să protestez energie contra acestei enunțțiuni a d-lui secretar de stat și să-i revoc în amintire argumentele mele invocate cu ocaziunea dezbaterii generale, când am arătat de ce nu primim noi acest proiect.

...Noi n'am primit proiectul întâi și întâi fiindcă acest proiect devenind lege și sprijinind industria mare va distruge un ram de industrie existent, industria cea mică, care este sprijinul cel mai puternic al societății din această țară.

O voce: Industria opincilor!

I. Maniu: N'am primit proiectul, fiindcă părerea noastră este, că cu subvenții nu se poate crea industrie sănătoasă. Subvențiile vor corupe moravurile politice și va servi scopuri de agitație electorală. Iată deci pentru ce n'am primit proiectul.

O voce: Din acestea se vede, că proiectul e bun.

Maniu: În cursul dezbaterii s'a văzut, că ori cât ar plăcea ideea, și că ori cât ar dori toate partidele prosperarea economică a țării, toate partidele și-au exprimat scrupulele cu privire la drepturile discreționare ce se acordă guvernului prin acest proiect...

Toți oratorii au accentuat că dreptul discreționar ce se acordă prin acest proiect poate să fie în detrimentul țării (*Voci în stânga extremă: Asta n'a zis-o nimeni*) Pardon! Tocmai referențul care este independent, a zis: »zău, acest proiect, dacă ajunge în mâinile unui guvern rău, poate să distruge industria țării, o vitez însă, căci am încredere în guvernul actual». Să-mi dați voie d-lor, legile nu se votează pentru un guvern, ci pentru țara întreagă; unui guvern i-se votează cel mult bugetul.

...D-l ministru a zis, ce e drept, că puterea aceasta discreționară o va întrebuița spre binele patriei (*Miscare în stânga*). Stimatul domn ministru nu putea să vorbească decât în numele acestui guvern și în numele său, nu însă în numele tuturor guvernelor. Punctul nostru de vedere a fost, că dacă dăm această putere la discreția guvernului, fără nici un control care să poată pune zăgaz eventualelor abuzuri ale guvernului, aceasta ar duce nu numai la detrimentul țării, dar și la distrugerea industriei, pe care vrem să o ridicăm.

D-l secretar de stat a zis că: avem nevoie de această lege, pentru-ca să promovăm industria, dar avem nevoie și pentru-ca să sprijinim construirea statului național. (*Vii aprobări în stânga și stânga extremă*). Și din punctul statului național este importantă această lege, zice d. secretar, fiindcă (*Miscare în stânga. S'auzim!*) vom înființa fabrici înainte de toate pentru scopul să putem da de lucru Maghiarilor de rassă... (*Miscare și contradicții în stânga și stânga extremă*).

Lazar Pal: Așa ar fi bine.

I. Maniu ...prin urmare vom înființa fabrici în locuri, unde să putem întări prin acele fabrici și organizația lor Maghiarismul. (*Vii aprobări*).

Nagy György: Cum? Vrei să întărim pe Valahii? (*Sgomot. Președintele sună*).

Markos Gyula: Cum? Să gravităm acum și noi spre București? (*Mare sgomot. S'auzim!*).

I. Maniu: D-l deputat care m'a întrerupt și-a câștigat deja dreptul, de a nu fi nevoie să i-se răspundă. (*Mare sgomot*).

...Eu, D-lor, ca cetățean al acestei țări cu adăncă și sinceră durere am auzit din gura d-lui secretar de stat clasificarea conform căreia dintr'un scaun oficial s'au enumerat așa zicând trei categorii ale cetățenilor. Prima categorie, care trebuie cu ori-ce preț sprijinită și întărită: *Maghiarii (vii aprobări)*. De a doua categorie se țin cei ce sunt gata a-și încovoia caracterul național, cultura și înclinațiunile spre Maghiarii de rassă (*Miscare. Sgomot*). Și a treia categorie...

Simonyi-Semadan Sandor: Nu sunt de cât 2 categorii: Maghiari și Nemaghiari! Patrioți și nepatrioți (*Mare sgomot*).

Președintele: Rog pe domnii deputați să nu facă mereu întreruperi (*Sgomot. Voci: Nu sunt decât patrioți și nepatrioți*).

I. Maniu: Repet, a treia categorie este aceea, care va fi sprijinită numai atunci, când nu vor avea unde pune banii (*Sgomot*). Să-mi dați voie Domnilor...

Keller Istvan: Asta-i un fel de categorie valahă!

I. Maniu: Eu pretind dela guvern și legislație ca la aducerea de legi economice, să nu facă categorii în țara aceasta (*Strigăte sgomotoase: Nimeni nu face. De faceți! Fantazie! S'auzim*). Da, D-voastre faceți categorii, când enunțați din scaunul secretarial, că veți sprijini numai milioanele statutului, adică pe Maghiarii de rassă (*Vii aprobări*) Din milioanele acelea ale statului nu fac parte numai Maghiarii de rassă, ci și noi.

Markos Gyula: Și D-voastră sunteți Maghiari! (*Miscare*).

Iuliu Maniu: Nu, eu nu sunt Maghiar. (*Mare sgomot pe toate băncile camerei. Voci: Atunci să plecați în România!*)

Lazar Pal: Trebuie chemat la ordine! Auzi acolo, el zice, ca nu e Maghiar! Dacă nu e Maghiar, atunci n'are loc aici. Aici numai Maghiarii au loc! (*Sgomot*).

Nagy György: Ce spune, că nu e Maghiar? La ordine! (*Mare sgomot și strigăte în stânga: Trebuie chemat la ordine*).

Președintele: N'am auzit acea expresie a d-lui deputat.

Keller Istvan: Să vă pară bine că nu-i maghiar. Ni-ar fi rușine, dacă ar fi Maghiar. (*S'auzim, s'auzim!*)

Președintele (sună): Am să văd notele stenografice și dacă d-l deputat a înrebuițat o expresie incorectă sau care ofensează statul, îl voi chema la ordine ulterior. (*Sgomot. Voci: Acestuia nu-i e de-ajuns numai o chemare la ordine. S'auzim!*)

Iuliu Maniu: Să-mi dați voie d-lor nu cer, ca d-l președinte să caute notele stenografice (*Miscare*). Voiu repeta deci ce am zis adineaoră (*S'auzim! S'auzim!*) Am zis că d-l secretar de stat în expozeul său vrea să spriginească înainte de toate pe Maghiarii de rassă (*Vii aprobări*). Eu am protestat și am zis, că aceasta nu e procedere dreaptă.

Markos Gyula: Plecați de-aci la București.

Iuliu Maniu: Trebuie spriginiți deopotrivă toți cetățenii statului. Aceasta am zis-o, la care cineva a strigat: Și tu ești maghiar! Iar eu am răspuns: Nu sunt Maghiar. (*Mare sgomot. Ne mai pomenii! Încă repetă!*)

Keller Istvan: Ne pare bine, că nu ești! (*Miscare Sgomot*).

Lazar Pal: Rugăm pe d-l președinte, să-l cheme la ordine. A repetat expresia. (*Mare sgomot. Voci: S'auzim pe președintele!*)

Președintele: Vă rog să fiți liniștiți, eu îndată am să mă conving. (*Strigăte sgomotoase: Dar tocmai acum a repetat ceea ce zisese mai înainte* (*Miscare*).

Iuliu Maniu: D-l secretar de stat a uitat când a făcut această enunțțiune, că vorbește din scaun oficial și în urma acesteia, on. Camera, d-l ministru președinte mi-a răspuns mie, care am ținut enunțțiunea: »nu vă jăluți, căci mai mult de 2/3 din fabrici sunt situate în ținuturi naționaliste.» N'am putut să verific, dar cred că e adevărat, ce a zis d-l ministru președinte, anume că 2/3 din fabrici sunt în ținuturi locuite de naționalități. Însă această enunțțiune pe cât de firească a fost, pe atât nu m'a mulțumit. A fost firească, căci prea bine știm din geografie, că mai bine din 2/3 a teritoriului geografic, al acestei țări este teritor de al naționalităților... (*Mare sgomt. Președintele sună*).

Somogyi Aladar: Ați inebunit! Lazar Pal: S'auzim pe președinte. (*Sgomot necontenit*).

Președintele: D-l deputat a zis adineaoră că nu e deputat maghiar... (*Mare sgomot. Contraziceri în centru*).

Lazar Pal: A zis că nu e maghiar. (*Sgomot. Președintele sună*).

Președintele: Iar acum ați întrebuițat o expresiune, par-că teritoriul acestei țări ar fi împărțit după naționalități. Fac atent pe d-l deputat, că aceasta este o expresie care isbește direct în dreptul nostru public, și să binevoiască a se feri de asemenea expresiuni. (*Vii aprobări. Miscare în centru*).

Zboray Miklós: A zis, că e teritor de al naționalităților (*Voci: Nu există teritor de al naționalităților!*)

I. Maniu: Distincția aceasta nu eu am făcut-o, ci d-l ministru-președinte.

Somogyi Aladar: Nu e adevărat! Nu e adevărat!

Președintele: Vă rog să fiți liniștiți.

Somogyi: Cum să fiu liniștit, când spune asemenea lucruri?

Președintele spune că dacă deputații fac zgomot nu poate auzi pe orator.

Maniu continuă, că expresia a luat-o din datele statistice publicate de ministrul de interne. Și e firesc lucru, căci statistica nu se poate face în alt chip, decât așa că în statele unde locuiesc mai multe rase, în privința locațiunii acestor naționalități se deosebesc statisticește teritoriile locuite de ele.

Președintele: Să-mi dați voie, teritorii de ale naționalităților nu există și dacă d-l deputat va repeta continuând în acest ton, îl voi detrage cuvântul. (*Vii aprobări și aplauze. Voci: Ar fi timpul*).

Maniu: Regret, dar atunci nu aș putea urma firul acesta de idei.

Lazar Pal: Nici nu trebuie. Nu tolerăm!

Somogyi: Stupiditate. Nu are loc aici!

Partea din urmă a discursului d-lui Maniu și pasage din răspunsul lui Szterenyi le vom reproduce în alt număr.

Repatrierea osămintelor lui Rakoczi și soți.

Sămbătă la orele 8 și jum. a. m. a sosit în gara din Orșova, trenul special cu osămintele lui Rakoczy și ale soțiilor săi expatriați.

Pe peronul gării staționa o mulțime de oameni, între cari aproape toți miniștrii unguri, numeroși membri ai camerei deputaților, a camerei magnaților și un număr mare de persoane oficiale.

Când trenul a intrat în gară reuniunile maghiare de cântări din Orșova și Lugos au intonat »Himnusz-ul. Sfârșindu-se cântecul, Coloman Thaly, unul dintre cei 5 membri ai comisiunii, cari au luat în primire și au însoțit osămintele din Constantinopole până la granița Ungariei, a predat osămintele guvernului maghiar rostind un discurs, în care a adus guvernului mulțumiri pentru osteneala ce și-a dat-o ca osămintele lui Rakoczi și soți să fie repatriate.

Lui Thaly i-a răspuns prim-ministrul Wekerle, iar ministrul Polonyi a dat ceterire protocolului, prin care se notifică luarea în primire a osămintelor.

A urmat apoi sfințirea osămintelor cu mare pompă bisericească. Osămintele lui Rakoczi au fost sfințite de către episcopul rom. cat. Fraknoi, iar osămintele lui Thököly de către superintendentul ev. Scholz Gustav.

Terminându-se serviciile divine a urmat încoronarea sicriilor. În numele guvernului a depus o cunună pe sicriul lui Rakoczi prim-ministrul Wekerle, în numele camerei președinteie Justh, în numele partidului independist ministrul Kosuth, în numele camerei magnaților contele Nako, în numele partidului constituțional contele Andrassy Gyula și în numele partidului popular Csernoch Ianos. Pe sicriul lui Thököly au depus cununii în numele camerei vice-preș. Rakowski, iar în numele partidului independist, contele Apponyi. La orele 11 a. m. a sosit o deputațiune de 220 Sârbi, între cari 26 deputați cari de asemenea au încununat sicriul lui Rakoczi.

La orele 12 din zi trenul special s'a pus din nou în mișcare. În toate stațiunile s'au făcut osămintelor frumoase primiri, depunându-se numeroase cununii, în deosebi în gățile din Caransebeș, Lugos și Seghedin.

Pe peronul gării din Lugos eșise spre întâmpinare și P. S. Sa episcopul Hosszu. În gara din Seghedin a fost o aglomerație atât de mare, în cât mulțimea a spart cordonul susținut de polițiști și gendarmi. În învălmășaia ce s'a produs o parte mare din cele 230 cununii, ce erau să se depună

pe sicrie, au fost rupte și nimicite. Mulți au fost răniți.

Eri, Duminecă, dimineața osămintele au sosit în gara din Budapesta.

ȘTIRILE ZILEI.

— 16 Octomvrie v.

I. P. S. Sa metropolitul Victor după cum cetim în »Unirea« din Blaj, după ce a fost primit în audiență de Papa, a plecat din Roma spre Napoli, unde a vizitat institutul, în care se crește copiii rămași după criminalii duși în robie, institut înființat în Valle di Pompeji de avocatul Bartolo Longo. De acolo s'a dus la Bari, unde s'a închinat moaștelor sf. Nicolae, arhiepiscopul deta Mira Lichiel, făcătorul de minuni. Din Bari I. P. S. Sa s'a întors spre casă luând drumul spre Ancona-Ravenna-Venetia, iar Vineri 26 Octomvrie a sosit în pace și sănătos la reședința sa.

O deputațiune a camerei de comerț din Brașov, compusă din președintele W. Paul, deputetul Traugott Copony, directorul școlii ind. Martin Schuster din Sibiu și președ. gremiului comercial săsesc I. Miess, precum și secretarul Moritz Thomas, a fost primită Sămbătă în 27 Oct. în audiență la castelul Peleş și reținută la masă. Asupra acestei audiențe vom reveni.

Un nou doctor în medicină. D-l Emii Nestor, fiul directorului dela școala civ. de fete din Blaj P. Silvestru Nestor a fost promovat Sămbătă doctor în medicina universală la universitatea din Cluj.

Societatea »Petru Maior« vinde Almanachul edat de ea cu prețul redus de 1 cor. + 20 bani porto. Almanachul cuprinde pe 150 pag. format mare: istoricul societății, apoi articoli și lucrări de valoare iscălite de nume ca: Alexandru Mocsonyi, Atan. Marienescu, Ioan Slavici, Florian Porcius, Ioan cav. de Pușcariu, Zah. Boiu, Alex. Roman, Virgil Onițiu, Victor Onișor, Dr. Valeriu Bologa, Constanța Dunca-Schiâu, Dionisie Stoica etc.

Banii rugăm să se trimită deodată cu comanda pe adresa: Soc. de lect. »Petru Maior« B.-Pesta, Ráday u. 20, III, 22; la caz contrar exemplarele se expediază cu ramburs. Pentru societate: *Pompiliu Nistor*, președinte, *Neculae Negruțiu* secretar.

† Irina Boer n. Mera văduvă după președintele de Tribunal Dimitrie cândva Boer, după lungi și grele suferințe a re-pausat Miercuri în 24 l. c. la 3 oare s'ra în anul al 78 al etății și 35 al văduviei. Remășițele pământești s'au așezat spre odihnă vecinică în cimiterul g. cat. din Habic în 27 l. c. la 1 oră p. m.

Alegerea episcopului ev. lut. al Sasilor din Ardeal se va face Mercuri în 31 Octomvrie n. la orele 9 a. m. în biserica ev. din Sibiu.

Cununie. D-șoara M. Barb și d- Ioan Cârnaț teolog abs. se vor cununa în 4 Nov. n. la 3 ore d. a. în biserica gr. cat. din Teiuș Teiuș-Cisteiul-român.

Comitetul central al »Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din jurul Gherleic« invită membrii și pe on. public interesat de afacerile învățământului a participa la adunarea generală ce se va ține în Dej la 4 Nov. st. n. Duminecă. Cu aceasta ocaziune se va ține o lecțiune practică și o prelegere liberă din cadrul pedagogiei. Convocarea este semnată de d-l Alexandru Bene, prepozit capitulat, președinte și Anton Domide, prof. prep. secretar.

Contesa de Montignoso și copiii ei. Regele Saxoniei a consimțit ca contesa de Montignoso să se întâlnească de două ori pe an cu copiii săi, în Aprilie și Octomvrie. Viitoarea întâlnire va avea loc la München în Aprilie.

O sinucidere originală. Din Londra se telegrafiază că un oarecare Wittfort din Statele-Unite și-a pus capăt vieții în chip foarte original. Wittfort moștenise o avere colosală dela tatăl său și temându-se că nu o va putea administra se hotărî să se sinucidă. În grădina locuinței sale se afla un tun vechiu cu care se obișnuia a se da salve cu ocazia sărbătorilor naționale. Wittfort încercă tunul cu sfărâmături de fier și cuie și așezându-se în fața lui, îl descarcă. Corpul i-a fost sfărâmat cu desăvîrșire în bucăți.

La tipografia și libtaria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele: **Cărți literare** apărute din ediția „Minerva” București.

- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriograf pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. Prețul cor. 1.50
  - Vasilie Pop, „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20)
  - M. Sadoleanu. „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20)
  - Ștefan Iosif, „Credințe.” Poesii à cor. 1.50
  - Em. Gârleanu-Emilgar. „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
  - Eugeniu Bourceanul. „Povestiri din copilărie”. Prețul à cor. 1.50
  - M. Eminescu, „Poesii postume”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50.
  - N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor. 1.50
  - Ion Manolache-Holda. Fete, portrele, schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50
  - Il. Chendi. „Fragments”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foiletone” scrisse. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50
  - Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.
  - M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghita. Pagini 280. Prețul Lei 2.
- Din operele complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 10 fl plus 20 b. porto.
- „Căluza stațiilor balneare” de Aurel Scurtu. Prețul 1 cor. 50 fl. plus 20 bani porto.

PUBLICAȚIUNE.

Spre a îndeplini decisiul reprezentanței orașenești, aprobat și din partea autorităților superioare pentru vinderea pământurilor ce le are orașul Brassó pe teritoriul comunei Zărnești — pământ de arat și livezi — s'a fixat termen pentru ținerea licitației publice orale pe ziua de **12 Noemvrie 1906** și cele următoare.

La această licitație unele din locurile de vândut se pun în vânzare după parcele.

Licitatia se va ținea în cancelaria comunei Zărnești începându-se în fiecare zi la 9 oare a. m. și terminându-se la 6 oare p. m.

Consemnarea locurilor ce au a se vinde și condițiunile vânzării se pot vedea și ceti înainte de licitație în despărțământul V al subscrisului magistrat precum și la primăriile comunelor: Zărnești, Tohanul vechiu, Tohanul nou, Poiana mărului, Poarta Șohodol, Șimon, Predeal, Moeciul de jos, Moeciul de sus, Măgura, Peștere, Șirnea și Fundata, iară schițele de parcelare sunt depuse și stau la dispozițiunea publicului în despărțământul V al magistratului tot timpul până la începerea licitațiunii.

Brassó, 20 Septemvrie 1906.

2554,1.—B. Magistratul orașanesc.

Vițe nobilitate.
Ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.
Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș 20 [Ardeal].

Singură în toată Ungaria are a life-rat mușterilor vițe nobilitate sănătoase, diferite so turi nobilitate. Și în viitor numai esloviv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vițe de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vițe.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

547,7—48.

Cum te cheamă?

Numele îți va aduce noroc. O să ai succes. Fă o încercare cu numărul numelni D-tale, sau cu numele unei persoane iubită, sau cunoscută ca fiul norocului. Numărul losurilor de classă însemnate se capătă numai în colectura principală a lui

KARL KISS & Co., Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.
MARE este norocul la KISS!

Abel 14710	Blasius 13373	Franciska 89490	Julia 39492	Maxim 102986	Richard 46913
Abraham 21514	Bonifazius 22973	Fridrika 58104	Juliana 108420	Madardus 91516	Reinhold 29196
Absolon 100825	Brigitta 108077	Frideric 107248	Julius 73209	Melinda 94946	Reinhold 108066
Adam 64594	Bruno 51240	Gábril 21373	Justina 46943	Melania 79155	Richard 10274
Adela 79316	Cecilia 68008	Gábrilla 13654	Justus 124374	Melior 108015	Robert 108091
Adolár 56816	Carolina 44724	Gábhárd 22161	Katherina 52604	Menelau 92322	Rocus 68737
Adelgunde 27104	Cesar 27108	Genoveva 80088	Karolina 38885	Metodiu 96069	Roger 29462
Adolphine 39555	Celostin 695	Gedeon 124453	Karl 78458	Mihael 92450	Roland 490
Adolar 51334	Castor 14729	Gertrud 8896	Klotild 8369	Modest 92498	Roman 16607
Alof 102167	Casimir 93338	George 20058	Klomina 100875	Monica 90754	Romul 79125
Adrian 22244	Charlotte 108072	Gerard 51337	Klementina 91329	Morit 92326	Rosa 102772
Adalbert 12704	Christian 91340	German 71106	Konrad 92342	Moses 90712	Rosalia 91332
Adrienne 627	Christof 87019	Gilbert 80099	Kornelia 99069	Napoleon 96070	Rozina 79325
Agátha 91503	Claudius 48132	G'zella 73377	Kuno 107699	Narcis 37178	Rudolf 29427
Agnes 168073	Clement 102291	Goga 57501	Ladislau 90447	Natalia 124453	Sabina 16610
August 11393	Cornelius 22226	Gordian 27983	Lambert 89963	Natan 54785	Salamon 750
Abanus 60084	Constantin 8319	Gorgania 121376	Landelin 91505	Natanail 8287	Salvator 22282
Albert 44717	Cyprian 67690	Gottfrid 96067	Landerich 87533	Nemesiu 78310	Samuel 51340
Albin 29161	Cyrril 34097	Gottthard 87043	Laura 124071	Netti 67610	Sara 71801
Albrecht 13655	Danjel 84001	Gottthelf 90748	Laurențiu 5436	Neli 54776	Sebastian 139574
Alfons 22203	David 57547	Gottlieb 124199	Lazar 73368	Neophitu 107650	Serafin 124397
Alfred 124420	Demetrius 102955	Gubert 73217	Lea 54442	Nestor 73391	Serena 85674
Alexius 44746	Desiderius 94990	Guidó 50632	Leander 107691	Nicodim 5208	Sevgius 37786
Alice 29375	Dominicus 89976	Gumbert 23494	Leo 8214	Nicolau 106189	Severn 26330
Alexander 51340	Donatus 79343	Guntard 8308	Leokadia 54723	Norbert 95726	Sidonia 16605
Alois 73330	Dietrich 29382	Günther 109469	Leonard 84247	Nimpha 92495	Siegfried 13668
Amalia 100485	Domitian 102719	Guntram 22167	Leontina 73387	Oktavian 90677	Sigmund 78846
Ambosius 90713	Delphia 22291	Gaszťav 34078	Leopold 124245	Odilo 89625	Silvan 124100
Anastasia 8153	Dehora 8391	Hanibal 108078	Leofid 79337	Odo 124291	Simon 68004
Anatolia 13669	Dorothea 13680	Hartmann 84251	Leouora 56871	Orban 94220	Sixtus 27179
Andreas 93353	Dietmar 21522	Hartwig 4559	Libertus 74131	Olga 23145	Sofia 13271
Angelica 16831	Dionysius 94933	Heta 10595	Lidvina 100846	O impia 108100	Stefan 20191
Anna 21930	Dömötör 48132	Hedvig 124041	Limund 22152	Oportuna 94950	Susana 738
Anton 102873	Eberhard 80219	Henrik 73332	Lupold 8323	Oscar 89831	Silvestru 22153
Antonia 93388	Edith 124263	Heléna 4420	Loliar 134401	Osmana 20564	Teclu 107241
Ansoim 88174	Eduard 86327	Henrieta 103410	Luisa 24704	Osvald 124459	Tineobald 86336
Apollonia 27997	Edmund 39493	Hermann 21633	Lucas 54755	Osvin 90791	Teodor 39500
Armin 56051	Edvin 2314	Hermína 20769	Lucia 107675	Otmar 88007	Teodora 5211
Arnold 39587	Eleazár 46942	Heracliu 107651	Lucian 78338	Ottello 5203	Teresia 108005
Aranka 794	Eleonora 29436	Hilar 21519	Lucreția 24300	Otilia 93334	Toma 73351
Arthur 102922	Eliás 82605	Hilda 8138	Ludmila 8189	Ot'o 100851	Titu 40628
Arkadius 23101	Elisabeta 108092	Hildegard 100850	Ludolph 108194	Ottocser 22216	Tobias 34077
Arzenius 8368	Ella 73213	Hippolit 93397	Ludomir 29575	Pardulph 73314	Ulrica 44720
Athanasia 60845	Elvira 51347	Huberth 81332	Ludovic 54712	Pastor 33593	Valentin 94988
Athanasius 88117	Elza 37780	Hugo 124223	Lorenz 106176	Paternus 520	Valeria 73324
Atilla 21076	Emanuel 16676	Humbert 106187	Lydia 79306	Patrocus 14566	Verona 667
Augusta 22232	Emil 21958	Huno 9816	Licaron 58526	Pau 21372	Victor 13574
Aurelia 102935	Emilia 108043	Ida 62116	Vacedon 44738	Paula 104478	Victoria 21543
Aurelian 90548	Emma 8217	Ignác 106072	Magdalena 12419	Peregrina 99668	Walter 22159
Avitus 8199	Ephraim 21510	Irina 50640	Magnus 8225	Petronela 86345	Wendelin 39449
Balthasar 21357	Erik 13613	Irma 79344	Matthias 108019	Petrus 91502	Wenzel 90808
Barbara 107635	Ernesztin 124467	Isac 40643	Malvina 91531	Petru 102746	Werner 124379
Barnabás 91314	Ervin 39741	Isabella 5206	Marfred 24959	Philomon 8145	Wilhelm 94915
Bartolomeu 88517	Eszter 26560	Isaia 13634	Marcella 90531	Philipp 22283	Wilhelmina 8161
Baruch 91521	Eufrozina 73399	Izidor 22266	Marcus 92337	Philippina 16513	Wilibald 13663
Bathilde 87013	Eugénia 124283	Izrail 107890	Margareta 102953	Placidus 90437	Wolfram 102772
Beatrix 124033	Eva 21065	Jakab 93344	Marguerita 96060	Pincas 93674	Xavera 91332
Benedikt 8165	Fábán 20059	Jeremie 88033	Maria 90328	Pinteah 86705	Zaharia 79328
Benjamin 13664	Felicia 71813	Joachim 96034	Marta 93339	Procopiu 46949	Zoltan 29427
Beno 21367	Félix 29580	Johanna 20554	Martin 106161	Prosper 58583	
Bernard 94987	Ferdinand 70489	Jonathán 18693	Maternus 91945	Puirn 107652	
Bernad 87031	Fidelius 84006	Jordán 22199	Matas 90548	Purmel 124485	
Bernhard 29576	Flavia 108055	Józsa 102748	Matilda 5634	Ramund 91544	
Bertha 73333	Flóra 72787	József 23102	Matheiu 92321	Rainer 10500	
Berthold 108101	Florentin 67345	Joana 8158	Maurițiu 108074	Rafael 22198	
Bert ram 8252	Ferenc 79332	Johans 100847	Maxrus 94931	Rebecca 4205	
Bertrand 20074	Florenz 54413	Judith 39492	Maximilian 79112	Regna 80146	

La losurile loteriei de până acuma am avut norocul de sau câștigat de 3 ori:

Premia de . . . **600,000 = Kr. 1.800,000**
și losul cel mare **400,000 = Kr. 400,000**

Cu 4 losuri la colaltă **Kr. 2.200,000**

care le-am plătit în mușteriiilor noștri.

KARL KISS & Co., Biroul-Central: IV., Kossuth Lajos-utca Nr. 13.
Filiale: VI., Váci-Körut 5, Erzsébet-Körut 22.

Tragerea clasei I
XIX-a loterie deja în
22 și 23
Novembre.

Ne rugăm a tăia și a ne trimite Blancheta de

COMANDA
La casa de Bancă KARL KISS & Co.,
Budapesta IV. Kossuth Lajos-u. 13.

Trimiteți . . . los I clasă XIX loterie, și a planulu: oficial.

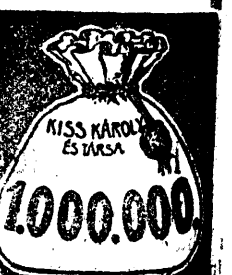
Prețul de K } trimis alăturat în marce postale.
                  } cu mandat postal.
                  } voiți să l luați cu rambursa.

(Să ștergeți ce nu poștiți.)

Adresa exactă: } Numele
                          } Locuința, Str. și Nr. casei
                          } Posta ultimă (comit.)

Prețurile losurilor I clasă)

1/8 . . . . . Cor. 1-50
1/4 . . . . . " 3-
1/2 . . . . . " 6-
întreg . . . . . " 12-

Mii de persoane au câștigat sume mari la loteria **KISS**. După fiecare un urmă la **KISS** tragere publică în lista și câștigurile dela noi în jurnalele mari dele Budapesta, așa că se pot încorda clientii noștri că sunt favorizați de noroc. **Încearcă deci fie cine norocul la KISS, că mare noroc este la KISS!**